

Abereenganako Maitetasuna

Okerbidetik ete?

Nere aurretioko lanean esan nuan, urte askotan zutik, eta tinko iraun duala, guk ikasi gendun Pedagogia'ko egi batek: «Abereakiñ ankerra zan notiña, berdiñ-berdiñ gaiztoa eta ankerra izango dala pertzonakiñ ere». Orregaitik ume eri txikitatik erakutzi bear zaiotela gure inguruko abereai miñik ez ematen, jun dijuan, eta etorri dato-rren txakur edo katuari, arrika ez egiten, txorikume gaxoai euren kabietan pakean utzitzen, eta geure etxeetako txakur, katu edo orrelako abereari, bear duten janaria eman eta ondo artu. Gauza abek umeeri erakusteak garrantzi audia du, bestela aunditzen diranean ankerrak izango dira pertzonakiñ ere.

Egi au gaiñera, uste askotan, Pedagogía saillean, Arquímedes, Pitágoras edo orrelako Helade'tar jakintsuen esaerak beziñ egiazat euki degu. Pedagogía'ko axioma bat izan da. Edo gutxienez teorema bat, ondo oiñarritua eta demostratua.

France'ko santu aundi Paul'tar Bingen (Saint Vincent de Paul)ek, Maitetasunaren Alabak (Les filles de la Charité) izeneko lekaimeak sortu zituanean, Gaxotegietan gaxoak zaitzeko, umcuzurtzak jaso eta asitzeko; oñazea, negarra, gosea, ta ludi onetako beste ezbear guztietara beuren maitetasuna eramateko, lekaime-etxe oyetan neskatzak sartzeko, baldintza bat auxe zan: *Ez zeitela arakiñen alaba izan.*

Eta begira zergaitik.

Ogibide orretako gizonak (arakiñak alegia) abereen iltegiatan (mataderos) txekorrak, idiak, txerriak eta abar illtzen, soñekoak eta eskuak odolez zikiñduta ibilli bear izaten zutelako, bildur zan gizon oyek, biotz gogordunak izango zirala euren ogibidea zalakoz, eta gizon oyen alabak izan zitezkeala ere (biotz gogorrek alegia) odolietik ekarri zezateakelako.

Eta Paul'tar Bingen deunak, Maitetasuna (Caridadea) zabaltzeko, biotz bigun eta beraak bear zitun.

Abereentzat, neurritik kanporako maitetasunak ere ikusi ditut, erbestean egon naizanean.

Ezagutu nuan andre aberats bat aur gabea, eta gaiñera aurrik ez zuala nai esaten zuana. Txakur txiki bat beti berekiñ erabilli oi zuan, eta noizean beñ, bere altzoan artu eta esaten zion:

—Errazu. Nor da zure amatxo?

Eta txakurtxoak, intziri bigunakiñ aurpegia laztantzen zion.

—Bai, bai, neu naiz! Ondo dakizu zuk zure ama nor dan.

—Maite al nazu?

Eta txakurtxoak orduan, len baiño intziri luzeago ta bigunagoa.

—Bai, bai, baidakit maite nazuna. Bai.

Irakurleak pentza lezake nai duana.

Erri artan bertan ikusi nuan egun batean beribill eder bat, barruan lau lagunekiñ. Atzeko jarlekuan, jaun bat eta andre bat, gazteak oraindik, eta aurrean, txoferren ondoan, neskame gazte bat, mantal zuria, eta buruan beste gauza zuri bat zualarik, etxe aberatsetako umezaiñak bezela.

Baiña altzoan, txakur beltz itxusi bat zekarren, aur bat bezelaxe igortziaz eta laztanduaz.

Ni, egurastoki artako jarleku batean exerita nengoan, eta nere parean ziranean, beribilla gelditu egiñ zan, eta etxeko andreak esan zion «aurzaiñari». «Monique, erakutsi egiozu itxasoa, Totó'ri.»

Eta «aurzaiñak» txakurra jaso ta leyoen aurrean ipiñirik esaten zion «Regardez, Totó, voila la mer».

Baiña, nunbait, Toto'k itxasoa ikusteko gogo gutxi, eta ez zion begiratu nai. Eta etxekoandreak, onez-onean, ume bati bezelaxe: «Soyez sage mon petit amour, regardez la mer».

Neuk, neure hegiakaz, ikusi ez ba'nuan ez nuan siñistuko...

Asieran erabilli detan ariari jarraituaz erakutzi on aundi bat daukan gertaera bat esatera noa.

Estadu Batuetako Lendakaria zan Abraham Lincoln jauna, egun batean, bere bi —edo— iru Ministro'rekiñ zaldidun kotxean zijoalarik, estanke aundi baten ondotik zijoazela txerri mordo bat ikusi zuten uretan busti aldi bat artzen, eta euretako bat ia-ia ittoan, urertzera eldu eziñik.

Au ikusi zuanean, Lincoln jaunak, zaldigurdia gelditzeko agindu zuan, eta beriala irten kanpora, urertzera urreratu, eta txarri kottaua, bizirik atera zuan legorrera, bere soñeko erropak naikoa bustirik.

Bideari berriz ekiñ ziotenean, Ministro batek esan zion: «Estadu

Batuetako Lendakari batek, ez zuan bere burua, txerri bat salbatzearen, orrela beeratu bear».

Eta Lincoln'ek erantzun zion: Ez dut egitada au, txerri bat salbatzearen egiñ. Amérika eta bere Lendakaria'ri, ez zayote txerri bategaitik ardurarik. Baña nik ez dut lan au egiñ txerri bati bizia ematjarren, txerri bat salbatzearen, neure biotza ankerkeritik salbatzearen baizik. Txerri gaxuen estutasuna ikusi arren ittctzen utzi ba'nion, nere biotza ankertzeko arrixkuan jartzen nuan, eta orixe ez nuan nai. Nik, biotz biguna nai dut, sentipen onez betea, oraiñ arte bezela.

Lincoln, Amerika'ko Lendakari jaunak, bere gogo ta biotza errukiz beteak izan ez ba'zitan, ez zan bear-bada, «War of secession» eko gudan, Estadu Batuetako beltzen alde izango.

* * *

Baiña gaur egunean, ainbeste urtetan egitzat euki ditugun iritzi oyen aurka, beste iritzi batzuek altxa dira, eta beste egitada batzuez ikusten ditugu, eta irakurtzen ditugu izparingietan, errebistetan, eta abar.

Gauza onetzaz au diote askok eta askok; Abereen adizkide aundienak diran erriak, eurak ditugu pertzonakiñ biotz-gogorrangoak, krimen aundiagoak eta ankerkeri aundiagoak egiten dituztenak, batez ere Europa Iparraldeko errietan.

Iritzi abek onen garratz zabaldu baiño len, esaera batzuek erten ziran eta moda aundia iritzi zuten. Ara bat, ludi guziari bira emandakoa eta danok entzun edo irakurri duguna: «Zenbat eta obeto ezagutzen dutan neure txakurra, ainbat eta gorroto geyago artzen diot gizonari.»

Esaera au, Bernard Shaw'ena dala diote batzuk, Nere aizpa batek, Lisboa'ko txakur illerrian irakurri zuan lenengoz, eta zearo izututa gelditu, birao aundi bat iruditu zitzaion bada.

Nere adizkide batek berriz, lenagotik, Paris'eko txakur-illerrian auxe irakurri zuan:

«Nik, neure txakurra dagon lekura juan nai dut.»

Benetan izugarria au ere, eta ez birao txikiagoa.

Nola artu du gizonaren maitetasunak oker-bide au? Zergaitik?

Abereak orrenbeste maite dituztenak, eta beuren txakur edo katuen arimak nun ete dauden jakiñ nai duten gizon eta emakume oyek, euren ondora juan nai izateraño, ez dira geyenetan etxeokoakiñ eta senideekin ondo konpontzen, bakarrik bizi nai izaten dute. Txakurraikiñ bai, jakiña!

Gauza arrigarri au ez da gaur Europa Iparraldeko gaitza bakarik, Europa Sartaldeko errietara ere asko zabaldu da.

Gure Phsikis edo arimaren gauzak ikasten dituzten psikologoak diote, gaitz orren sustrayak, pranteismo delakoaren ondorenak dirala lenengoz. Izadia gure arima ta gauza guztiak, Jaungoikoak egiñak diralako, Jaungoikotzat artzen dituztela ta.

Bakardadeak ere sortzen duala gaitz ori, eta erligiorik ezak ere bai. Arimako osasun ona daukatenak, abereak maite izan arren, geyago maite dituztela pertsonak, geure lagun urkoak eta senideak. Abek pertsona bear bezelakoak ditugu, normalak, alegia.

Oraindik urte asko ez dala irakurri nuan, Inlaterra'n ill zan jaun aberats batek, bere ondasun guztiak, lau edo zortzi txakurrentzat utsi zituala, eta bere adizkide biri, bere azkeneko nai au ondo betetzeko ardura. Ondo ordaiñduta noski.

Eta igaro berri dan azkeneko uda onetan irakurri det oroitzen ez naizan errebista batean, Persia'n dagoala katu zuri eder bat, Goglum Markus izenduna, lau urtekoa, zillarrezko ontzietan jaten duana, 8.000.000 pezta balio dituana. Bere jabearen izena Miss. Elspeth Sellar.

Gauza abek gertatzen dira geyenbat Europa Iparaldeko erri aberratsetan; gaurko uritasun edo zibilizazioan gu baiño berrogeita-amar urte aurrerago dijoazanetan diru eta jakinduriak ekarri leikezan edo asmatu leikezan gauza guztiak euren eskuetan dituztenetan; gure aldian bizimodu erosoa daramanetan, eta gure aldian bizimailla goikoa dutenetan.

Eta gaiñera Kristau erligioan siñisten dute erri oyek, Gure anai protestanteak dira.

Nola izan liteke bada, Kristo'gan siñistu, eta Bere erakutziak ontzat artzen dituzten erriak aiñ oben itxusian eroritzea?

Aberen maitetasunakiñ batera gizonarentzat desprezioa, edo aberea baiño gitxiagotzat eukitzea?

Ez gaitezen geu orrelako akatzetan erori. Maitatu ditzagun abereak, txoriak, arraiñak, zugatzak, landare, lore, belar, eta Jaungoikoa'k guretzat egiñdako izaki bizi guztiak. Biziak diralako eta Jaungoikoa'k egiñak Erakutsi dagiogun gure umeei, biziak merezi duan itzal eta maitetasuna. Baiña, abereak baiño lenago dirala gure maitetasunean pertzonak, batez ere gure bear izana dutenean, Jesukristo'gan anaiarrebak geralako.

AZPEITIA'TAR JULENE.